

**DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT**

Riksarkivaren
PB 4013 Ullevål Stadion
0806 OSLO

Deres ref.
2012/9274 LASA

Vår ref.
12/2010

Dato
18.06.2012

De interkommunale selskapers forhold til arkivloven

Kulturdepartementet viser til brev av 9. mai 2012 der det spørres om interkommunale selskapers forhold til loven. I deres brev viser Riksarkivaren blant annet til et utdrag fra Ot. prp. nr. 77 (1991-1992), der det blant annet står:

Etter dei definisjonane som er lagde til grunn i lovutkastet her har offentlege forvaltningsorgan, institusjonar og forvaltningsbedrifter offentlege arkiv. Arkivet i føretak organiserte etter lova om statsføretak, eller reine næringsverksemdar organiserte som aksjeselskap eller lutlag vert etter lovutkastet her derimot å definera som privat, jamvel om offentlege instansar eig alle aksjane eller lutane.

Det følger av arkivloven § 2 e at et offentlig arkiv er et statlig eller kommunalt arkiv. Det avgjørende for om et interkommunalt selskap (IKS) faller innenfor dagens arkivlov er altså om IKSet skal anses som en del av kommunen eller ikke. Siden offentliglova per dags dato har et noe videre virkeområde enn arkivloven, vil det at en virksomhet faller inn under offentliglova ikke nødvendigvis innebære at den faller inn under arkivloven.

De interkommunale selskapers virksomhet reguleres av lov om interkommunale selskaper. I forarbeidene til denne loven (Ot.prp.nr.53 (1997-1998)) står det blant annet følgende om interkommunale selskap:

[Hensikten er å utarbeide forslag til en] organisasjonsformer som passer for virksomheter med større eller mindre preg av næringsvirksomhet. [Dette] forutsetter at foretaksledelsen har en forholdsvis stor grad av økonomisk og forretningsmessig selvstendighet i forhold til deltakerne, herunder at foretaket

har sin egen formue som selskapsledelsen kan disponere over. Behovet for slik frihet gjør det naturlig å gi interkommunale selskaper status som eget rettssubjekt. Dette vil innebære at rettigheter og forpliktelser tilordnes selskapet som sådan, og ikke de enkelte deltakerne. Det er selskapet som er part i avtaler med private og offentlige instanser, og hvor selskapet er involvert i rettssaker eller forvaltningssaker er det foretaket som har partsstilling.

I likhet med statsforetak er et interkommunalt selskap er altså ikke en del av kommunen, selv om det er heleid av flere kommuner i fellesskap. Som eget rettssubjekt er det interkommunale selskapet rettslig og økonomisk adskilt fra kommunen. Det at selskapet har et monopol på leveranse av tjenester til eierkommunene er altså ikke i seg selv et argument som tilsier at selskapet skal anses som et offentlig organ, underlagt arkivloven. Hensikten med å opprette eierformen interkommunalt selskap er dessuten sammenfallende med de hensyn som lå til grunn for opprettelse av eierformen statsforetak. Det er derfor nærliggende å behandle disse to selskapsformene likt også når det kommer til arkivplikt.

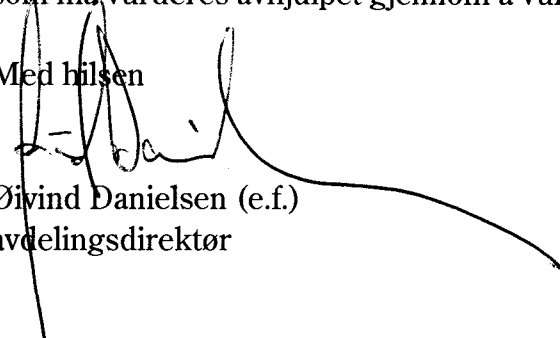
Vi viser også til *Arkivhåndboken*, hvor det på side 66 står:

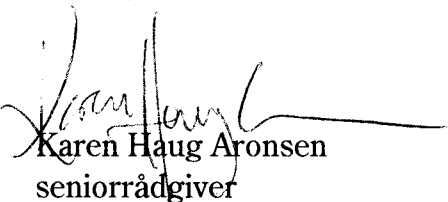
Interkommunale selskaper er regulert i egen lov. Den organisatoriske modellen for slike selskaper gjør at de ikke passer inn i arkivlovens definisjon av offentlige organer. De har langt mer til felles med selskaper av den typen som etter arkivloven er private arkivskapere. Ut fra analogi er det derfor grunn til å betrakte interkommunale selskaper som private arkivskapere.

Så vidt vi forstår innebærer dette at Arkivverkets praksis i dag er at IKSer ikke behandles som offentlig organ i arkivsammenheng, helt uavhengig av om de er rene kommunale tjenestetilbydere eller i tillegg driver næringsvirksomhet i konkurranse med andre aktører.

Kulturdepartementet kan derfor ikke se at Søre Sunnmøre Reinhaldsverk IKS omfattes av arkivplikt etter dagens arkivregelverk, selv for den delen av virksomheten som utelukkende retter seg mot kommunene. Vi er klar over at denne situasjonen innebærer en mulighet for kommunene til å avtale seg bort fra arkivplikt i visse situasjoner. At dette kan anses om uheldig i en rekke sammenhenger er en situasjon som må vurderes avhjulpet gjennom å vurdere endringer i eksisterende regelverk.

Med hilsen

Øivind Danielsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Karen Haug Aronsen
seniorrådgiver